

הכתוב להיים

קטעים נבחרים ממכתביו ושיחותיו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

– הוקם המשכן –

לא יהיה לך אלהים אחרים, מחדש שלא רק העושה לעצמו צלם בידים לוקה ארבעים משום לאו זה, אלא גם מי שעשו לו **אחרים** צלם - עובר בלאו זה **ולוקה** ארבעים, ובנושאי כלים העירו, היכן מצינו שיש שליח לדבר עבירה שיענש מי שצווה לאחר שיעשה לו פסל והלא בכל התורה לא אשכחן שטוביה יחטא וזיגוד מינגד.

ובלחם משנה תמה היאך **ילקה** המשלח ובלא שעשה מעשה והא אין לוקין בעבירה שאין עושה בה מעשה.

הראנו לדעת כי בעמדנו בתחתית ההר הוזהרנו מפי הגבורה שלא **נרבה** עבודה זרה וצלם בעולם, ואין גוף האיסור בעשייתו בידים, אלא חומר האיסור הוא מחמת שלאחר העשייה **יש** בעולם את המציאות הכופרת והמכחשת בו, ולפיכך גם כשמצווה לאחר שיעשה צלם ראוי ללקות על כך שמחמתו ועל ידו **יש** וקיימת ע"ז ולא מחמת **שמעשה** העשייה מתייחס למשלח מדין שליחות.

וכמו כן בעבודה זרה שנעשית מאיליה כהשלכת הזהב לתוך האור אף שבעלמא אינה נידונית כמעשה שלפיכך בחובת עשית המנורה מדין חובת עשית הכלים למקדש הכתיבה התורה תיעשה המנורה - מאיליה, מכל מקום כיון שמלאחר השלכת הזהב לאור קיים צלם מסכה הרי שיש להאשים את אהרן ולגלגל עליו את העגל **אשר עשה** מאחר ועל ידי השלכה זו קיים העגל בעולם והוא אלהים אחרים על פני הבורא ית'.

ומאחר ומשה מצטווה לדורות ולדורות עולם במצוה של "ועשו לי מקדש" - שהיא מצות עשה לבנות לו בית מוכן להקריב בו ולהיות עולים אליו ברגלים והמטרה מבוארת בסיפיה דקרא "ושכנתי בתוכם", הרי הוא מנוחם היטב בזקיפת קרשי המשכן הכבדים מיכולת נשיאתם ודי לו במה שנראה כמקום והשאר נעשה על ידו ית' בדרך ניסית.

ביודעו כי כדי להביא אל המטרה של "ושכנתי בתוכם" גם מעשה הנעשה מאיליו נידון ונחשב לפניו ית' כמעשה גמור ושלם והכתוב יעיד עליו: "הוקם המשכן" - לפי שעל ידו נתגלגלה המטרה העילאית של ושכנתי בתוך הני ישראל ונקדש בכבודי.

והמעייין בהשגת הרמב"ן (סה"מ מצוה לג) יעמוד ויבחין שאין מצות עשה בעשית הכלים אלא כל חובת עשיתן היא אך ורק לצורת העבודות הנעשות בהן, כמנורה לצורך הדלקת הנרות, השלחן - לצורך עריכת הלחם, ורק **בנין המשכן והבית** ראוי למנותו כמצות עשה לעצמה שהרי היא מיוחדת לצורך גבוה של "ושכנתי בתוכם".

וכמה טובת עין נהג בנו הרעיא מהימנא בברכתו אל העם (אליבא דרש"י בפרשת שמיינו): יהי רצון שתשרה שכינה **במעשה ידיכם**, שחביבים ישראל שכל פעולותיהם והשתדלותם להרבות כבוד ה' ושיהא ענן כבודו ממלא את המשכן יומם ולילה - נידון לפניו כמעשה ידיהם.

וכשם שדודי לי כך אנו משבחים אותו בפנינו ואומרים לפניו: כי לך ה' החדס כי תשלם לאיש **כמעשהו**.

שאף שגלוי וידוע לפנינו שבלא הנשמה שנפח באפינו מנועים אנו מלעשות שום פעולה ושום מעשה, משלם הוא לנו על כל מעשי המצוות שזוכים אנו לעשות לו לנחת רוח לפניו - **כמעשהו**, כמי שאנו בעצמנו ובכוחותינו **עשינו** את המעשים המביאים לנו תשלום ושכר מעמו ית' - שאין לך חסד גדול מזה.

וזוהו סיומו של שיר של פגעים (זמור צא):

ויהי נעם ה' אלקינו עלינו - ובמה - שמעשה ידינו כוננה עלינו - בהחשיבו

במעבר מהשנה הראשונה לצאת בני ישראל מארץ מצרים לשנה השנית נקבעו להם שבעה ימים מיוחדים: שבעת ימי המילואים שהחלו בכ"ג אדר ונסתיימו ביום שהיה חביב לפניו ית' כיום שנבראו בו שמים וארץ (מגילה י) והוא היום שנטל עשר עטרות - **א' ניסן** שבכניסתו החלה השנה השנית שהרי לניסן מונים ליציאת מצרים.

במשך ימים אלו היה משה מקים את משכן ה', משמש בו בחלוק לבן (תענית ט: וע"ז כ"ט). ומפרקו בסופו של כל יום, ובכך הורגלו בהקמתו ובפירוקו, אך אהרן ובניו נצטוו לישב פתח אהל מועד שבעת ימים - לילה ויום - ובלא שיצאו ממנו.

אכן משה מצטער שאין לו אפשרות של **עשייה** במשכן שהרי בצלאל ואהליאב וכל חכם לב שנקראו בשם [כפרנס טוב שמוכרז על ידי הבורא - ברכות נה] עשו את כל אשר צוה ה' והביאום לפני משה ושופך הוא שיחו לפני השוכן בתוך המשכן שנגרע חלקו במה שאין לו יד **בעשית** המשכן.

ומי ששנה את פרשת תרומה נזכר שמשה נתקשה במעשה המנורה ולא ידע היאך לעשותה והראה לו הקב"ה ככר זהב והורה לו שישליכנו לתוך האור וכך זכו ישראל למנורה שבדרום שהרוצה להחכים יכוון פניו אליה וישאב מאור תורה הקורן משבעת הנרות, ואם כן מה לו כי ילין על שלא זכה **לעשות** למלאכת המשכן.

ובפשטו שמאחר ונעשית המנורה מאיליה ככתוב: **תַעֲשֶׂה** המנורה אין היא נחשבת למשה כמי **שעשה בידיו** למלאכת המשכן, ומשה מייחל ומצפה שיזכה **בעשייה** מוחלטת ולא בעשייה ניסית.

בתום שנה תמימה

מאז שנשתנו

סדרי עולם

והבוחר בתורה

מאס באהלי שם

והפיץ את

יושביהם אל מעבר

לקפסולות וגלילי

ניילון, גזר עליהם

להיות מסוגרים

ומוחלטים

ונסך תוכן אחר

לקניין תורה של

דיבוק חברים.

אמנם אם כן תימה הוא במה מנחמו הבורא ית', ואמר לו שנותר לו **להקים** את קרשי המשכן ולפרוש עליהם את יריעות המשכן והאהל אשר עליו - הלא גם בזה משה שגובהו עשר אמות (שבת צ"ב). מודיע לבעל המשכן שאין באפשרותו לזקוף את עצי השיטים הגבוהים י' אמות מפני כובדן, וענהו הקב"ה מה אכפת לך עשה בידך **כמי** שאתה מקימו ואני מסייע בידך ולפיכך נכתב בתורה "**הוקם המשכן**".

והלא לפי"ז תנחומים של הבל נחמו שכשם שהמנורה הנעשית בדרך נס **מאיליה** אינה חשובה כמעשה משה אלא **תַעֲשֶׂה**, כך הקמת הקרשים בדרך ניסית לא תוסיף למשה - זכות של עשייה במשכן.

ועוד יש לעיין מהאמור בפרשת כי תשא "העגל אשר **עשה** אהרן" אף שלפי עדותו צר בחרט וכנס לתוכו את כל נזמי הזהב שפרקו העם והשליכו לתוך האור "ויצא העגל הזה", ומה בין המנורה הנעשית מאיליה בהשלכת ככר זהב לאור לבין הזהב המושלך לתוך האור שמחמתו ובגרמתו נוצר העגל להחשיבו לאהרן כמי שעשהו.

ב.

והנה הרמב"ם בספר המצוות (ל"ח) ובידו (פרק ג' מע"ז) בבארו את הדברה השניה ששמענוה בסיני מפי הגבורה:

• חזקיה ושבנא •

מאמר בירור יסודי לאמת

לא מספיק לצאת מבית המלך ולשוב לביתו מופיעה לפניו רוח ה' בשנית ומתבקש הינו לשוב אל מלך ישראל ולהודיעו שתפלתו נשמעת ודמעתו נראתה לפני המקום ושתי בקשותיו תתמלאנה באופן נסי.

הוא עצמו זכה לתוספת של ט"ו שנות חיים, ועמו ועירו ירושלים יצלו מכף מלך אשור למען שמו ית' ולמען דוד עבדו. ותהא לו האפשרות להרפא ולעלות ביום השלישי להקריב פסח עם כל הקהל.

ולא זו בלבד אלא נעשה לו נס בתוך נס שדבלת התאנים הגורמת אפילו לבשר חי להסרח ניתנת על בשרו השחון והוא מתחדש וחי כדרכו של הקב"ה שבמר דוקא הוא ממתיק את המר, ויחַ - הוא עצמו.

והיאך תנצל העיר ומהיכן תצמח הישועה ליושבי ירושלים?

עמד חזקיה ואמר: אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף ולא לומר שירה אלא הריני ישן במיטתי ואתה עושה. (ילקוט ש"ב קט)

ויהי בלילה ההוא - ליל התקדש חג - לילה המשומר ובא - ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף וישכימו בבקר והנה כולם פגרים מתים.

באם נעצור כאן, ודאי היינו מצטרפים לשבנא ושלשה עשר ישיבותיו, כי הנה עדות היא והוכחה ניצחת כי שיטת חזקיהו וסיעתו אינו עולה בקנה אחד עם רצון הבורא אשר מביא עליו חולי כבד זה, והסברים נפלאים היו למול עינינו שכדאי הוא לכך.

(מ"ב י"ט ל"ה)

במה הכנס? ר' יצחק אומר: אזנים גלה להם ושמעו שירה מפי החיות ומתו. (סנהדרין צה)

אז רוב ניסים הפלאת בלילה, ובשעה שאתה עושה לנו ניסים בלילה אנו אומרים לפניך שירה בלילה שנאמר השיר יהי' לכם כליל התקדש חג. (ילי ישעי' ל).

ואותו ישראל מומר הציץ מעל החומה ושמע שהיו קוראים את ההלל הזהיר את סנחריב שיחזור בו כי ניסים יעשו להם בזה הלילה, והוא בגאותו מאן לשמוע והיה מבזה את הדבר. (ילקוט, מ"ב, רמ"א)

ד.

לגל חוזר הוא בעולם, אך תורה היא וללמוד אותה כולנו צריכים.

מה עלה בסופו של הרשע שדרך קשתו והתרפס לפני האויב המחרף והמגדף כי הוא וסייעתו המרובה בת י"ג הישיבות משלימות עמו?

.....

.....

מי כהחכם ויודע פשר - לא די במחלוקת השוררת בין הכתות שבעם, פורץ ויכוח נוסף בשב ואל תעשה בין גדולי האומה, המלך שלא היה כמותו בכל מלכי יהודה בטוח כי מן הראוי שהנביא יטרח ויחלה פניו וכמעשה אליהו שכבד את המלכות והתראה אל אחאב. ואילו ישעיהו בטוח שכשם שיהורם בן אחאב טרח להתייצב לפני אלישע כך חובת המלך חזקיהו להראות ולהתייצב לפני ישעיהו בן אמוץ. [נשמע מוכר?]

מה עשה הקב"ה בשלשה ימים שלפני חג הפסח הביא על חזקיהו שחין כבד שהביאו לחשוב בגיל ל"ט שנים שהוא נכרת בדמי ימיו והולך בדרכי שאול (ישעי' לח י"ד) ואמר לו לישעיהו לך לבקר את החולה. ובהתייצבו לפניו הרי הוא מודיעו שחולי זה נגזר עליו מפני שנמנע מלעסוק בפריה ורביה.

ואף שנמוקו עמו שעשה זאת מחמת שראה ברוח הקדש שעתידי לצאת ממנו בן שאינו הגון אין לו לשום יצור להכנס ב'כבשי דרחמנא' אלא עליו לעשות את המצווה עליו ומה דניחא קמיה קב"ה ליעביד. (ברכות י.)

את פעולותינו המתאפשרות רק בסיועו- למעשה ידינו - המכוננים את תשלום השכר הטוב עלינו.

ג.

בהקדמת הרמב"ן לספר שמות מציין כי לא נקראו ישראל גאולים אלא בהיות כבוד ה' ממלא את המשכן ועננו עליו יומם ולילה, שאז היו בסוד אלו- ה עלי אהלי ולמעלת אבותיהם הגיעו.

בתום שנה תמימה מאז שנשתנו סדרי עולם והבוחר בתורה מאס באהלי שם והפיץ יושביהם אל מעבר לקפסולות וגלילי ניילון, גזר עליהם להיות מוסגרים ומוחלטים ונסך תוכן אחר לקניין תורה של דיבוק חברים, יש לנו הזכות לומר לפניו מזמור לתודה פרטי על קיומו של המשכן בזמן חרף תשפ"א

למרות המסעות מבית החולים למשנהו, ועל אף הסכין שחתכה בבשר החי וקטעה כף רגל ימין הביאתני ל"והוא צולע על שוקי", ושאר הניתוחים שנוספו, עמדו הבחורים הנפלאים ונתנו כל אחד מעבר לכחותיו את האפשרות ל"הוקם המשכן" כדי שתמשיך המטרה הנצחית של "ושכנת בתוכם" וכבוד ה' ימלא את הבית כשנים כתיקונן.

ועל כך העריף עליהם בורא עולמים שפעו וטובו ונענע להם בראשו באמרו:

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם-הבתים שתזכו להקים לשם ולתפארה, והישיבה שתחזור ותתכנס בזמן הקיץ הבעל"ט כשהיא נסמכת ונשענת איתנה על רגל ברזל (פורטזה) יציבה.

הניצנים נראו בארץ - הנצוחות נראו בארץ!

ויהי נועם ה' אליקינו עלינו- ומעשה ידינו כוננה עלינו- ומעשה ידינו כוננהו.

ניתן לקבל בדוא"ל את המכתב המלא: mlkr811411245@gmail.com

השבוע פרשת ויקהל-פקודי | זכות ההפצה נתרם ע"י השותפים היקרים:

לעילוי נשמת
מרת הנרל אילה ב"ר ישראל ע"הלעילוי נשמת
הר"ר אליעזר ב"ר אליהו ז"ללעילוי נשמת
הר"ר בועז ב"ר עמנואל ז"ל